

Ane H. Simonsen, Sesong 15 – episode 7

Mens kidsa kaster granater og knivene skjærer seg inn i friske kroppar. Kommer det stadig rapporter om voksnes manglende evne til å hjelpe ungene som er utsatt for vold i nære relasjonar. Dette er et sitat av Kristin Stokke som hun skrev i en artikkel om hvor det var snakk om at det å snakke om vold og overgrep i nære relasjonar skulle tas bort fra både lærerutdanning og sykepleierutdanning. Ane Simonsen velkommen hit til helhjerta takk du er psykologspesialist og du er spesialrådgiver i r. v. t. s. øst hva står r. v. t. s.?

For først og fremst. Det er en tungeøvelse. Det står for regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging.

Og der har du jobba i mange, mange år.

Veldig mange år etter hvert. Jeg har vært her i snart 15 år, nesten siden starten.

Du har hele din karriere som psykolog. Nå er det 35 år siden du ble psykolog du har, og du har hele karrieren din vært opptatt av akkurat dette med vold og overgrep og barn og unges rolle i det. Hva er det som har gjort at at du kjenner at dette har blitt et hjertebrann for deg?

Nei, det har jo vært. Hva er det de sier? Det har vært en reise. Men fordi det var jo veldig annerledes den gangen når jeg begynte som psykolog. Der jobbet jeg litt sånn ulike kliniske tjenester, familievern og b., u., p. og barnevernet, og da var jo ikke vold noe tema egentlig, men jeg møtte jo mange barn som hadde hatt det vanskelig og som kom fra familier hvor ting var vanskelige, og så kom de liksom for utredning eller de hadde fått et problem da. Og da var det det som skulle løses, så jeg tror det var det som vakte liksom min nysgjerrighet og følte litt urettferdig, rett og slett at disse har jo vært utsatt for ting, og det kom ikke helt sånn systematisk for en dag heller, for den gangen, for på nittitallet. Når jeg var i barneverntjenesten og kartla ungdom som skulle tvangs plasseres, så spurte vi ikke systematisk om de hadde vært utsatt for vold eller overgrep, og det håper jeg ikke er tilfelle nå lenger. Det er ganske sikker på.

Det jeg tenkte jeg skulle spørre om er det vanlig nå når barn og unge kommer til BUP og.

Det er veldig sterke føringer for at man skal gjøre det, men det er jo også noen undersøkelser som viser når man sjekker at det ikke gjøres så systematisk som man kunne ønske seg at det fortsatt gjøres litt på indikasjon. Som det heter i dette hjelpefeltet, at det gjøres når man får en mistanke da, men det er jo litt der slaget står. Altså må man ha en mistanke. Først og vil den alltid vises og vil vi voksne alltid fange

den opp. Det er ikke sikkert, så jeg tror vi må jobbe mere systematisk både med kartlegging og alt annet.

Arbeid, jeg tenker jeg tenker helt fra helsesykepleier sin rolle at det må være et at jeg skulle jeg skulle ønske at det kunne være et helt naturlig spørsmål for en helsesykepleier å skulle få svar på.

Det burde det være. Jeg tror helsesykepleierne, noen av de som er veldig flinke til det, men jeg tenker at alle som jobber med barn og unge helt fra. Altså helt til steder hvor man ikke jobber spesifikt med dette eller jobber spesifikt med helse eller skal kartlegge de burde også ha et øye for dette og kunne spørre om det sånn hel den der oppstarten er det noe som har skjedd med deg fordi en snuoperasjon som de sier i dette feltet med barn og unge og psykisk helse er jo at vi må snu det fra hva feiler det deg til hva har skjedd med deg for det er så sterk sammenheng mellom hva du har erfart i barndommen og hva som har skjedd hjemme hos deg Og vi vet så mye mer om det, og sammenhengen mellom det og hvordan du får det senere, og hvilke vansker som du kan få helt til de dramatiske vanskene som det du leste i det sitatet i starten da at man kan selv bli gjenholdsutøver.

For at det må du lekke når når smerten de opplever og smerten de og gjennomgår hjemme. Hvis den blir for stor, så må du lekke på et vis. Du må jo komme ut på en eller annen måte. Ja hvor mange? Hva regner dere med at bli utsatt for vold og overgrep? Mange barn og unge?

De siste tallene fra det n. k. v. t. s. som er det nasjonale kunnskapssenteret om de samme temaene som oss vold og traumatisk stress. De sier at det sier de at en av 5 barn vil en eller annen gang i løpet av oppveksten, altså før de blir 18 år. Blir utsatt for vold eller seksuell overgrep, og det er jo veldig høyt jeg liker når. For en ting er sånn aktivister som meg nesten da sånne som liksom veldig er opptatt av dette og ivrigheter å spre budskap om at dette må vi ta med på alvor. Så sier disse litt mer nøkterne forskerne at en av 5. Det er et høyt tall, sier de. Det betyr at barn og unge er ikke godt nok beskyttet mot vold og overgrep som vi liker å tenke at det er i et trygt og veldig ressurssterkt land som det vi bor i. Så det er 20 %, altså 20 %, og det er jo et. Bredt er jo viktig å si at det er jo et en bred definisjon av vold. De skiller mellom mildere og grovere vold, for eksempel hvor den mildere volden er mer sånn klaps og skriking og kjefting. Og mens den grove volden er jo fysisk vold som gir alvorlig skade, så vet vi jo at det ikke er sikkert barn skiller så godt, eller liksom i forhold til skadevirkninger, så er det ikke alltid skillegår helt der, men det er jo også. Det vi snakker om som en dose respons som jeg tenker er kjent for. De som også jobber i helse at det å være jo mer jo verre. Det er litt sånn også. Men lite kan også gjøre stor skade, så her må vi. Vi må ikke la det. Stoppe oss fra å undersøke videre, men og så er det jo også det med seksuelle overgrep er jo også en veldig bred kategori hvor det er alt fra fra seksuelle overgrep fra voksne til små barn til seksuelle overgrep digitalt eller blant ungdom som er veldig høyt. Altså av de

som utsetter andre for seksuelle overgrep er den utøveren i halvparten av tilfellene en person under 18 år. Sånn at det der foregår det veldig mye. Men når vi hører seksuelle overgrep, så jeg tenker at folk får nok ulike bilder i hodet etter hva de har lest om og kan noe om og sånn men men at vi ofte tenker på den. Det overgrepet fra den voksne til det lille barnet, og der er jo tallene mye, mye lavere. Der er jo ikke tallene en av 5, men det er mer. 4 til 5 eller 6 %.

Så det er mange som utøver makt over, altså mange ungdommer som selv utøver makt over andre ungdom rett og slett eller og barn.

Det ser ut til å bli ganske vanlig og er jo et eget sånn satsningsområde. Man snakker om problematisk eller skadelig seksuell atferd som et sånt problem, men også på en måte skadelig aggressiv atferd eller det å liksom snu. Det er det du kalle det dere stedet jeg jobbet før at vi kan når voldsrollene snur, for det er en veldig sterk sammenheng mellom de som utøver vold helt opp i voksen alder, altså voksne utøvere av vold, men også unge utøver av vold at de selv har vært utsatt for eller levd med, eller har noen erfaringer med vold selv da man som startet alternativt til vold en gang i tiden for etterhvert mange år siden per isdal. Han pleier å si den volden som kommer ut. Den har kommet inn et sted så. Det er som du sier, det er liksom den. Det er den sammenheng der.

Jeg tenker det er og. Og det er jo veldig sånn forståelig og man kan forstå det både sånn kognitivt og. Og ja man kan forstå det at man gjentar det som har skjedd med seg selv, men samtidig så er det litt vanskelig å forstå hvorfor. Hva er det som gjør at ikke at ikke vi mennesker har den der mekanismen i oss? At dette har jeg selv vært utsatt for nå? Dette vil ikke jeg påføre andre. Vet dere noe om det er det? Er det forsket på er det.

Nei sånn ikke sånn direkte sammenhengen, men det dreier seg jo på en måte det vi vet om den typen erfaringer som disse barna som volden er da det å leve med volden når du er liten. Det er jo ikke en skade sånn liksom en hendelse eller en skade, men det er jo mer en ble å kalle en gjennomgripende utviklingsforstyrrelse som ofte er liksom reservert for noen sånne diagnoser. Men man kan se på det som det at det er til stede. Egentlig fordi det rammer barn i barns utvikling, sånn at det rammer jo liksom alt alle slags ferdigheter egentlig alt fra språkvansker og reguleringsvansker i sånn søvn og og temperament til relasjonelle ferdigheter, altså det hva det er å være i relasjon og og og da kan jo ting dukke opp igjen. Som er litt sånn lært adferd fra tidlig, selv om det er ikke noe sånt bevisst ønske om å gjenta det eller noe sånn læring på den måten, men en mangel på andre erfaringer da.

Det er noe kjent og som i sin utrygghet faktisk blir litt trygt.

Det er jo litt på den samme måten som jeg tror mange kan sende seg en i at når man får barn selv eller man ser seg selv gjenta ting i relasjoner til andre som du ikke hadde nødvendigvis tenkt at du hadde med deg, eller visste at du hadde med deg. Så det er en type læring som liksom ligger der liksom latent da.

Og, der er jo en av de viktige oppgavene for for hjelpere, altså om det er helsepersonell eller lærer eller barnehage, eller viktig å bryte akkurat dette her og da. Da er det jo noen symptomer vi kan se. Kan ikke du fortelle litt om de symptomene anne?

Vi kan se noen symptomer, men det er også sånn at det er jo ikke liksom et symptom på det å være utsatt for vold eller det å være utsatt for seksuelle overgrep. At det peker liksom direkte dit, så man ser jo at det er jo de samme listene på en måte over symptomer som hører til disse områdene som det som vil høre til andre type diagnoser da. Det kommer jo ut altså det kroppen er liksom et begrenset repertoar for å uttrykke seg. Det kommer ut som enten angst eller sosiale vansker eller atferdsvansker uro søvnevansker, lærevansker, lesevansker alle forskjellige ting, så det er ikke liksom sånn denne ene. Tingen peker på det, så vi er alltid litt redd for å lage sånne lister mange man ønsker seg jo liksom. Hva er det vi skal se etter? Spør jo mange av oss og og man skal selvfølgelig være oppmerksom på at barn endrer adferd liksom mer de generelle tingene. At barn virker som de har det bra at de endrer adferd, at de er veldig urolig uten at det er noen grunn til det at det er veldig stille uten at det er noen grunn til det at de trekker seg unna at det virker vanskelig å få kontakt med alle de tingene som som vi våkne kjenner at her er det noe som ikke stemmer. Og så er det ikke noen god forklaring på det vi kanskje gjør. De vanlige tingene for å kartlegge og skjønner ikke så mye mer. Da håper vi at ta med muligheten for. At, det er noe hjemme at barnet har vært utsatt for noen som ikke forteller det.

Og nå, og nå bare får jeg en sånn tanke om at o. k. vi har et sånt barn i klassen på en måte eller ja, og så og så tenker man o. k. dette barnet har noen vansker sånn at her må vi henvise til bups og vi får utredet og så og så brukes det lang tid på å få utredet det barnet for a. d., h. og d. eller andre ting og dette vet vi jo at tar lang tid og i mellomtiden der. Så skjer det jo masse, vil jeg tro når du først får de 20 prosentene som faktisk opplever dette her tenker dere at vi bør være raskere med å spørre barnet?

Direkte, det ville jo hjulpet mye. Da ville man jo fått, for det er jo akkurat som du beskriver at mange blir jo så blir forklaringene noe annet, og dette ligner jo på hverandre som jeg sier det er det samme, liksom settet med symptomer eller atferd som kommer ut da. Som viser seg for omverdenen, og det kan jo forstås på mange måter. Så hvis man ikke har med seg denne konteksten og barnet ikke forteller om den, for det gjør ikke barn uten at de blir spurt. Det kan de gjøre selvfølgelig. Men men hovedregelen er at de ikke forteller, så går man glipp av veldig mye og skjønner jo ikke hvorfor det skjer. Også er det jo som du sier, også mange tiltak som ikke blir gjort. Så hvis man var tidligere på hvis flere liksom lente seg litt frem og sa jeg lurer på, er det noe som skjer her eller?

Er det noen som plager deg eller fortell fortell? Det synes jeg er fint fortell ja fordi at akkurat dette her er en viktig del av det dere jobber med, så så har jo dere i samarbeid med bufdir så har dere lansert en hjemmeside som heter snakke med barn dot n. o. og det er en av dine babyer, forteller fortell.

Det har vært veldig spennende og morsomt arbeid og og virkelig en en god anledning som du sier i samarbeid med bufdir å få muligheten til å bruke den kunnskapen som vi da etterhvert hadde etter at jeg hadde holdt på i mange år og forelest om barn og vold og prøvd å spre kunnskap, så vet vi jo mer om at sånn kunnskap som man får på en forelesning et eller annet sted. Det blir jo i veldig skremmende grad bare borte og blir ikke til noe. Ny praksis fører ikke til noe atferdsendring. Å få kunnskap og det er en god Start men, men det fører ikke i seg selv til noen atferdsendring og vi var der ute og så at folk sa til og sa at ja ja o. k. vi har hørt det. Det er vi skjønner at vold finnes. Vi har en del kompetanse om det. Det har vi så vi synes det er så vanskelig. Jeg vet ikke helt hva jeg skal si. Jeg vet ikke hva jeg skal spørre, hvordan skal man ta den samtalen? Skal jeg gjøre det sånn snakket vi sånn at jeg tenker vi må jo få folk til å øve. Og så hadde vi samtidig denne gangen for snart 10 år siden. Når vi startet opp dette, hadde vi truffet et spillerselskap og skjønnte at noen drev med noe som het simulering og spillifisering, og at det var en liksom ikke en ny pedagogisk metode, for jeg tror innenfor sykehus verden har det vært brukt veldig mye at man bruker simulering for å leie seg kirurgi og. Men jeg hadde barn som jobbet i ferskvardisken på meny at de øvde på brannsikring og sånn ting gjennom spill spillmetoder, men ikke på dette. Det var noe nytt. Liksom kunne man bruke dette på noe som var såpass komplekst som det å snakke med et barn liksom all konteksten og alle tingene. Og hvordan skulle man få det til så? Det var litt nytt for dem og litt nytt for oss, men takket være at vi hadde fikk gode midler fra busudir og vi hadde modige ledere i r. u. t. så turte vi å satse på det, og så utviklet vi denne de simuleringsspillene som ligger nå i snakker med barn dott n.

O.

Helt gratis som ligger helt åpent helt uten innlogging og helt gratis tilgjengelig for absolutt alle, og det er det etterhvert ganske mange som har oppdaget, men flere kan komme på og den er laget litt sånn at den nettopp er, for jeg tror at alle liksom uavhengig av hvor eller for alle som er i ulike deler av en sånn tjeneste. Da om du har et mandat om du har en rolle om du har fagbakgrunn eller eller hva slags posisjon du har eller om du er en. En forelder, nesten eller en som er helt ufaglært på akkurat dette med vold og overgrep da, men ganske flink til å snakke med barn. For sånn er det jo. Man er jo veldig mye, har mye mengdetrening med å snakke med barn, men ikke om dette. Jeg tror alle de kan finne noe på denne siden, for vi har prøvd å konsentrere den. Veldig om at her skal læringen være nettopp det å øve seg på den samtalen og de simuleringsspillene er jo kjernen i det at de er laget liksom det er den første. Å leie seg frem og være tørre å liksom. Spørre hei du sa noe i sted jeg lurer på, kan vi snakke mer om det eller jeg ser at du er så urolig eller jeg lurer på hva som har skjedd med deg? Er det noe som har skjedd hjemme og så holde litt fast i den uroen helt til den har enten gått over eller blitt så forsterket at du gjør noe videre med?

Den, jeg har jo gått inn på dette verktøyet og og spilt trent. Og i og med at klinisk kommunikasjon er liksom et av mine spesialfelt så og jeg har snakket med så mye mennesker, så så tenker jeg at jeg egentlig litt sånn jeg har. Dette har jeg litt sånn trekk på har jeg trodd, men dette spillet er lagt opp sånn at hvis du sier noe feil, hvis du velger et feil valg der i forhold til hva du skal si, så blir du kastet ut og og spesielt på Victoria 16 år. Som er ganske. Det er en heftig heftig avatar og en heftig historie. Så ble jeg kastet ut altså så mange ganger eller 3 ganger på forskjellige steder. Og da tenkte jeg, men kjære venner er det så skal det være så vanskelig, så blir jo dette kjempe skummelt egentlig. Da kommer jeg aldri til å. Jeg kan jo ikke tørre å snakke med med barn og unge og om vanskelige ting, for her gjør jeg tydeligvis noe feil, for hun lukker når du blir kastet ut, så blir det rett og slett. Hun lukker seg, det er det det betyr, men så sitter jeg da. Og også må du begynne på nytt igjen på spillet. Så sitter jeg igjen for fjerde gang og spiller dette spillet med Victoria 16 år også merker jeg jo at for hver for hver sånn problem ting vi skal løse, så har jeg jo fått en annen forståelse. Jeg har forstått mye mer. Jeg har lært masse allerede gjennom bare den halvtimen jeg har brukt på å sitte der og spille og tenke og reflektere. Det synes jo det var utrolig utrolig lærerikt. Altså også tenker jeg det at etter 30 år så er jeg underskrev på at klinisk kommunikasjon. Det ble vi aldri ferdig å lære. Virkelig dette? Dette var veldig bra med det må jeg virkelig si.

Jeg elsker jo sånne historier om at nettopp folk med erfaring og som tenker at dette kan jeg oppdager noe nytt. Da lærer noe nytt og merker at jeg kan faktisk fortsatt. Utvikler meg på dette. Jeg pleier jo å si at det er ferskvare som du sier. Kommunikasjon er jo det. Det er noen sånne påler liksom spør åpne spørsmål heller enn lukkede spørsmål. Vær tålmodig vær valideene liksom bekreft. Vi har noen sånne regler med oss, men det er jo kjempevanskelig i praksis, for man blir jo utfordret hele tiden, altså vi liker godt sånne historier når erfarne folk sier at. Ja, der kjente jeg også skjønnte. Jeg kan de ofte si lenge på etterpå at der skjønnte jeg at det var noe med meg, ikke sant? De tenkte hva forsvarer ikke denne ungen? Folk sier at jeg sitter og ropt i denne simuleringen og sagt hallo for en.

Ja, jeg tok hodet av hendene til hodet og tenkte jeg, men i himmel og savn sånn gjorde jeg. Men men en av de tingene som jeg lærte der da det var jo at fordi at jeg jobber jo med med trening og på ordentlig rollespill på med helsepersonell. Og hvor vi terper veldig på hvor viktig det er med pauser og kjenner på hvor viktig det er å bruke den produktive stillheten da i samtalene og men i dette tilfellet som jeg da for det var en av valgene vi kunne ta at vær stille. Det var der jeg ble kastet ut, og der er greia med å jobbe med ungdom skjønnte jeg der vi må være litt mere på. Er ikke barn og unge er ikke?

Så god på pauser, de kan jo trenge litt tid til å liksom skjønne hva du, ikke sant? En annen felle åpenbart som vi går i, som jeg tror mange vil kjenne seg igjen i, som du også kan se. Vi lagde noen veldig morsomme undervisningsfilmer som kan brukes i treningsøktene inne på å snakke med barn, men hvor du ser hvordan noen voksne jager

barnet i noen sånne. Og da stiller vi spørsmål på spørsmål på spørsmål når vi ikke får noe svar. Jeg tenker at nå er vi veldig oppklarende og gjør dette veldig mye tydeligere. Men det er jo ikke det vi gjør som coachen der inne sier at vi jager barnet og det, og da kan det jo være lurt å trekke pusten og kanskje gi en liten pause, så barn får tid til å tenke over hva slags spørsmål de fikk. Men de derre kunstpausene som kan være gode for voksne, kan jo være veldig skumle for barn, for det er jo noe med å skjønne hvordan et barn som kanskje for første gang er i en samtale om dette, da får noen spørsmål. Om hvordan det er hjemme, da kan jo mye stå på spill hvis det er noe som foregår. Det er ikke sikkert det gjør sånn antageligvis ikke snakket med noen andre du har om det før. Dette er farlig og skummelt å fortelle om de har litt lyst til å si ja og litt lyst til å si nei, sånn at da er det viktig at den voksne inngir på en måte den tryggheten og skaper den rammen rundt den samtalen som gjør det mulig i det hele tatt å si noe om det.

På scenen der så sier hun Victoria at onkelen min er bare dusj, sier det også, sier læreren. Hva mener du med at han er dusj? Og det tenker jeg det, og det var riktig da det trykket jeg på, og det tenker jeg er så viktig å være ærlig om at kanskje ikke du forstår ordet dusj. Hva mener du med dusj? Så er det jo både at hun kan få utdype det. Og en annen ting er å innrømme at dette er dette vet jeg ikke. Hva betyr forklar meg det ordet så tenker jeg at det også er med på å bygge en tillit da at man er åpen om at dette nå skjønnte jeg hva han sa, men at man heller bruker speiling speiling som verktøy, og det er jo noe av det farlige.

Som kan skje når vi blir liksom satt ut og er litt redde og er litt sånn. Mye står litt på spill for oss og vi kan bli litt urolig og nervøse. Så blir vi utfordret sånn som det. Du skjønner ikke noen dritt, eller så kan vi jo feiltolke liksom tenke at det som er å være flink nå er å irettesette eller fortsette eller vise at du ikke bryr deg eller et eller annet sånn. Men så kanskje helt omvendt er det å si oi nå var det forskrekket eller hvorfor sa du det eller hva betyr det eller vise litt mange? Vi hadde samarbeidet mye med sånn landsforening for barnevernsbarn har hjulpet oss mye med den med disse simuleringene og liksom fra barnas perspektiv da. Og de sier jo det at det å at den voksne tørr å vise noen følelser og si dette skjønner jeg ikke vise seg litt sånn menneskelig på en eller annen måte. Da ikke sårbarhet for sånn del sårbarhet. Det kan jo de like veldig godt. Det kan være hjelpsomt når du skal snakke om noe som du synes er veldig vanskelig å snakke om.

Ekte heter rett og slett men men det er jo så men men jeg tenker det er jo vanskelig. Selv om man får mistanke til at et barn endrer seg om det barn og eller et barn på barnehagen som har tegnet en rar tegning eller eller en tegning med noe du synes ser mistenkelig ut eller som en av avatarene på 4 5 år som jeg også prøvde meg på som hadde sett som så en gulrot også, sa han lignende lignende på tissen til pappa, så er det jo ikke så rart at man synes det er vanskelig å snakke om det. Så jeg tenker i hvert fall at tenk om vi planter noe en fantasi II hodet til barnet. Kunne du si litt om det.

Der, det er jo naturlig. Absolutt. Jeg tenker at det er den første erkjennelsen og tenker at dette er jo ikke noe jeg vanligvis snakker med noen om, og du blir veldig forskrekket fordi at folk som ikke er så bevandret i vold og overgrep som noen av oss har de blir jo veldig, veldig ubehag i møte med det. Og det jeg tenker at vi må liksom erkjenne det. Og så er det liksom neste tanke, men jeg må allikevel prøve å finne ut av hva dette er. Hvordan kan jeg hjelpe meg selv til det, ikke sant? Og allerede der er vi jo på et godt spor, for da tenker vi liksom. Hva vet jeg om dette? Er det noen som kan hjelpe meg? Er det noen av kollegaene mine som er skikkelig flinke til dette? Vil de hjelpe å snakke med noen først, ikke sant? Det er mye man kan gjøre for å hjelpe seg selv da og tenke over litt som du sier de fellene man kan gå i på en måte da som er liksom de litt rød flaggene, at det og selvfølgelig hvis du allerede. Er inne i et landskap som er sånn her, tenker du her har det kanskje skjedd noe som jeg kommer til å måtte snakke med noen om eller melde videre, så er det jo lurt å være litt forsiktig og ikke legge ord i munnen på barnet. Tenke litt igjennom hva man spør om, kanskje notere ned hva som blir sagt også tenke litt sånn sikkerhetsregler, men all denne informasjonen og hjelpen kan du også få. Det finnes utrolig mye nettsider som forklarer deg om, ikke sant, hvordan man skal gå fram. Hvis man har en sånn mistanke hvordan det er lurt å snakke med barn inkludert snakke med barn dott n. o. men også andre sånn at der kan man jo bruke mye, altså det. Det er mye hjelp å få i forhold til å forberede seg, så fordi moralen må jo være at vi liksom vi må inn og spørre og hjelpe barnet til å fortelle det som eller avklare den bekymringen nå da, hvis det ikke er noe, så er det viktig å få vite det.

Jeg tenker når vi har. Når det er noen som har mistanke til at det foregår vold eller overgrep, skal man alltid først snakke med barnet. Eller kan man gå direkte til foreldrene?

Det skal man ikke gjøre hvis man ikke hvis man har en en hvis man er ansatt et sted og man tenker at man får en sånn bekymring, så skal man ikke. Det er liksom et unntak fra denne regelen om egentlig å snakke med barnet først. Nei med foreldrene først før du eventuelt melder eller sender de videre til andre tjenester. Da er det mistanke om holde og grep, så skal du ikke gjøre det. Men jeg vil jo tenke at hvorfor.

Skal man ikke det bare sånn at det?

Tenker at hvis det er sånn at barnet blir utsatt for noe hjemme, så er det jo viktig at foreldrene ikke får vite det. Da tenker man at de kan jo nettopp bearbeide barnet og presse det til å ikke fortelle den historien en gang til sånn at og det kan være farlig i tilfelle hvis man vet at her. Det står noe på spillet, eller her er det i ferd med noen som må komme ut. Så det jeg lurer vil jo anbefale er jo å snakke med noen kollegaer der hvor de jobber og så ringe til noen som har bedre greie på det, altså barnevernetjenesten i kommunen er jo veldig gode på dette. De kan mye om vold, og de kan mye om de reglene som finnes og hva man kan gjøre og hva man ikke kan gjøre. Og de tar telefonen

alltid, så det oppfordrer vi alltid alle til, altså, det er aldri feil å ringe til barneverntjenesten. Det kan man gjøre helt anonymt.

Kan man ringe til dere? Nå, hvis man jobber som lærer, helsepersonell.

Man kan det, men vi er jo ikke så tilgjengelige som det barneverntjenesten er, men vi kan absolutt gjøre det, og vi kan komme ut i tjenestene og hjelpe til å spre kunnskap og kompetanse og sette dem i gang med å snakke med barn. Dott n. o. og hvordan du kan bruke den og så det er. Det er veldig mye hjelp å få. Det er mye både på digitalt og som man kan få tak i fysisk å lese og og lytte seg til av kunnskap om dette.

Ja, jeg må si at det var veldig lærerikt, og det var disse avatarene på snakke med barn dott n. o. de var i alle aldre helt fra små barnehagebarn til store ungdommer og alt i mellom. Så det var det var mange forskjellige problemstillinger, så jeg tenker at det der var veldig veldig fint å å.

Bra det jeg liker også med den metoden. Den måten å øve på da at man kan sitte sånn i en simulering. Så det vi oppfordrer til er jo vi tenker at det er veldig fint at folk øver alene, og jeg håper mange gjør det sånn som du beskriver at du har gjort. Men vi oppfordrer jo aller mest til at man sitter sammen at man sitter sammen, for eksempel i ansatte, i en, i et lærerteam, på en skole eller i en barnehage eller helsesykepleierne sammen på en arbeidsplass. At man sitter sammen også følger man samtalen sammen. Også kan man diskutere alternativene da. Og det er noe med å ta det opp liksom og si de ordene og si, hva ville du sagt? Og da er man jo rett inne i samtalen og hva det dreier seg om. Hvorfor ville du sagt det og og tenker du sånn? Og så er vi inne i en samtale om vold og hvordan det kan se ut hos barn som gir mye mer læring og en mye bedre læring enn det å gå på en forelesning egentlig eller lese noe om det så så det er litt sånn demokratisk måte å øve på også alle kan være med i en sånn samtale, selv om du har noe forkunnskaper eller ikke.

Men jeg må liksom snakke. Vi må snakke litt mer om det der, for det ubehaget vi kan kjenne på ved å ta opp sånne spørsmål da for vi er jo redd for at det skal bli. Vi er jo så gammel at vi husker hans han barnehagelæreren som ble eller lærer. Jeg husker ikke helt oppe i Trondheim et eller annet sted som som ble feilaktig dømt. Og hvor forferdelig historie det ble. Vi er redd for å ta feil. Vi er redd for å beskyldte noen for noe som ikke er riktig. Hva skal vi tenke om det liksom? Hva sier man?

Kunne jo tenke at hvem skal altså det er rart at vi føler på en sånn veldig redsel for det i forhold til de voksne, men ikke i forhold til barna. Altså fordi jeg tenker at det viktige er jo at vi har litt sånn. De har jo en plikt overfor barn synes jeg fordi barn nettopp ikke kan klare å si ifra på egenhånd altså, jo mindre de er jo mindre sjanse har de for det helt små barn som lever i en familie hvor det er vold, har ingen muligheter til å si ifra, og de blir jo også utsatt for mere vold på den måten at de er til stede mer av volden, så de er jo dobbelt sårbare på en måte og det. Men dette fortsetter jo også oppover hele. Elsker det

en en annen sak som var, det var en liten gutt i Vestfold som ble drept av stefaren sin. Han ble jo dømt for å ha drept ham, og da var det en som skrev i avisen journalist som jeg synes var veldig sånn spikeren på hodet. Han sa det vi lurer aller mest på hvis han følger denne saken, altså lurer på hvorfor løper han ikke ut på gaten? Da ropte det til hjelp når han hadde det så fælt å bli utsatt for det som etter hvert kom frem i den rettsaken, og det tror jeg er sånn kjernesporsmål. Det må vi skjønne hvorfor han ikke gjør det, og det er det jo veldig mange grunner til fra de helt åpenbare til at barn. De har ikke ord for det. De blir truet til å holde kjeft. De er de vet hva de har, men ikke hva de får. De er redde for forandring. Det er ingen andre voksne som spør, de kjenner ingen andre barn som har det sånn de får ikke. Det er ingen som forteller om det på skolen. Hvis ingen har undervisningsopplegg på skolen eller har dette som tema, så får de aldri vite at dette er sånn. Sånn skal ikke barn ha det.

Dette er unormalt. Det er ikke sikkert du vet at det er unormalt. Det er ikke.

Sikkert, du vet at det er unormalt møter mange ungdommer som langt langt oppe i ungdoms alder. Og ikke tenker at dette er uvanlig. De tenker at det er sånn barn har det. Det er jo veldig vanlig en tid på Statens barnehus som jo driver med avdekking og samtaler med barn som hvor det er en anmeldelse. Og det var veldig vanlig at barn som kom dit hadde fortalt for første gang når de hadde hatt sånn undervisning på skolen om vold og seksuelle overgrep, så de skjønt at å ja, så det er ikke sånn. Man skal ikke ha det sånn. Barnet har det ikke sånn alle. Og da var de store, sånn at det var ikke det at de liksom ikke hadde var for små til å skjønne den typen. Men den kunnskapen må jo komme. Ikke sant? Så det jeg synes liksom konklusjonen er at det er oss voksne som må ta ansvar for å finne ut av dette. Og det beste som skjer er jo hvis vi finner ut at det er ingenting som har skjedd. Det skyltes noe helt annet, eller det var noe forbigående, eller det var en misforståelse, men det er så viktig å finne ut av hvis det er noe alvorlig som er på gang, og vi er jo gode på jeg tenker. Man må også stole på at disse tjener. Hestene, som da får befatning med det, altså politiet og barneverntjenesten og andre er jo veldig flinke på. Det er jo etterhvert mye mengdetrening med å jobbe med vold, så de vil jo finne ut av det om det er riktig eller galt og ikke la noen sånne. Det er selvfølgelig veldig alvorlig hvis noen blir skilt feil, og det vil man jo absolutt unngå, men det sikrer de i de leddene over oss. Jeg tenker at vi som jobber i barnehage eller i skole eller er helsesykepleier eller andre. Fotballtrenere for den saks skyld, vi skal ikke la oss stanses av det. Vi må gi det videre til de som kan noe om det, så må vi tenke at de tar seg det.

Var gode klare ord, rett og slett. Vi må tørre å bry oss. Vi må tørre å bry oss. Vi må tørre å ta feil også er det et ord som du har egentlig sagt, men jeg tenker at det også er viktig i disse samtaler med barn og unge. Det er jo tålmodighet at det er ikke sikkert at du kommer i mål med den første samtalen.

Og det sier jo ungdom som har levd med dette. Det er jo det første rådet de har til alle voksne spør igjen. Ja, for mange, sier jo det til oss. Ja dere siri må spørre. Jeg spør alle

jeg siri, jeg har spurt jeg. Jeg spør alle de svarer jo nei og da sier barneunge veldig, veldig tydelig spør en gang til, og det er ligger jo også i når man skjønner på en måte hva de gjør med barnet sånn psykologisk sett eller erfaringsmessig å leve med vold er jo nettopp det at du tror at. Sånn er det. Det er ikke noen historie å fortelle. Det er liksom ikke noe å rope ut om som som som er tydelig for barnet, sånn at man må liksom nøste litt. Man må jo, og du kan jo tenke at du kan være i en rekke, selv om barnet sier nei til deg, så kan det jo være at du har begynt på noe i forhold til barn. Det er det mange som forteller om at da skjønnte jeg når hun spurte på den måten, eller jeg var ikke klar for å fortelle, men da begynte det sånn at når den femte eller sjette eller når jeg ble eldre, eller så turte jeg å si det, så du kan være liksom en del av noe. Som flere er med på da.

Legge noen så noen frø. Det er jo laget en opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn 2024 til 2028, som heter trygghet for alle. Hva ligger det i den opptrappingsplanen?

Den er jo veldig tydelig på for eksempel dette at alle må med i dette arbeidet. Jeg tenker at myndighetene er utrolig tydelig på det. Og det er mye direktiver og veiledere og mye innsats knyttet til dette. Sånn at det er ikke det det står på, for så vidt altså den. Men jeg tenker at det kanskje det som står igjen er litt den muligheten for folk til å få til denne øvingen. Jeg tenker at de får tid til å bruke nok tid på det. Vi møter jo mange som vi skal snakke med om dette, og som vi vil gjerne at skal øvi snakke med barn og bruke tid på personalmøter og fagmøter og sånn til å snakke også om disse barna. De sier jo jo ofte til at det har vi ikke tid til å vi har så mange ting vi skal gjøre sånn at og da. Ja, det er så det å få mer liksom forståelse for at dette er jo faktisk noe man må bruke tid på. Jeg pleier jo å si litt kvikk at alle har jo brannøvelser, alle barnehager og skoler, så øver de på hvordan de skal. Komme seg ut i Brann, og det er jo forståelsen av at det, når det skjer så kommer man litt til å huske hva man skal gjøre. Sånn at dette må vi høre på jevnlig og sånn er det jo med dette også. At det ikke nettopp blir en sånn enkelthendelse som alle blir litt betuttet og bestyrtet, og jeg vet ikke hva de skal drive med, men at det er noe vi vet hva vi skal gjøre.

Når det skjer så tenker jeg at altså dette her er bare en sånn tanke som som smetter ned i meg nå, men jeg tenker det. Det at barn helt fra barnehagealder av blir vant. Til at de voksne i barnehagen spør, hvordan har du det? Og har ro og ro til å lytte, så vil jo det være spørsmål som de vil være vant til å få opp gjennom årene på barneskole og ungdomsskole og så videre at det ikke er noe unormalt at noen setter seg ned og spør, hvordan har du det egentlig? Har du det bra?

Barn vil jo gjerne det, og disse barna trenger de jo mer enn. Mer enn mer enn andre barn, for det er jo som vi sier den der volden volden, psykologi som ofte kaller det, er jo liksom den der. En ting er at du blir påført mye ubehag og mye redsel og og smerte og ubehag. Men det er jo det det kommer i veien for er jo litt sånn nettopp at noen bryr seg om deg da og spør hvordan du har det så så de kan jo trenge det, ikke sant? Tenker faren ved at

vi snur oss bort for dette fra dette er jo at de barna som trenger det aller mest de får minst.

Også tror jeg at. Man tenker at ja men det spør jo alle i barnehagen om. Ja, det kan godt hende det, men spør de om det på en måte som gjør at den andre at barnet føler at du lytter og at du faktisk bryr deg. Det er jo en vesensforskjell hvor tilstede greier man å være i de samtalene?

Og ikke la seg avspise med at du kanskje får et litt nølende nei, eller jeg vet ikke jeg heller. Så kan vi være litt sånn i verste fall litt slappe og si at nei, den ungen var ikke noe der. Og ja, jeg vil ikke snakke og. Ja, jeg sa ingenting og eller kanskje enda verre sånn umulig å snakke med han eller jeg vet ikke hva det heter. For noen tar seg av at du har feil litt da enn at jeg heller tenker. Jeg er ikke helt sikker på det svaret jeg fikk. Kanskje jeg skal spørre en gang til, eller kanskje hvis jeg bygger opp litt tidlig her, så kan jeg få et annet svar, eller at jeg utforsker litt mer. Jeg tenker vi må ikke gi oss liksom vi må ta den jobben.

Jeg tenker hvis en fireåring gråter når mamma kommer for å hente, er det. Skal man spørre den fireåringen, vil du ikke hjem eller skal man spørre den fireåringen? Hva er det som gjør at du gråter når mamma kommer? Hvor direkte skal man være? For jeg tenker, hva er altså, hva er riktig direkthet?

Jeg vil jo også kanskje det siste mer enn det første, altså fordi det det første. Det vil jo kanskje ikke barnet han svar på. Hva er at det vil bli for direkte, men nettopp det, hva er det også også bruke liksom alle de kildene til kunnskap som han har da i tillegg til å spørre. Men også se, ikke sant? Se litt over tid. Se litt hva som skjer, sette sammen bitene og så, men også spørre om man kan spørre direkte det til barn, hva er det som skjer når jeg ser at du beskriver det? Man ser også se om barnet har noen fortelling om det om du får noe ut av det.

Nå kommer mamma snart å henter deg også ser hva reaksjonen blir også følger du opp fra det. Og da igjen kjenner jeg jo også på dette ubehaget av at. Men tenk om vi planter en fantasi, da hender det at man kan gjøre det er faren for den stor.

Jeg tror ikke faren, for jeg tror faren for å overse noen barn som har det vanskelig, men den synes veldig stor, altså. Til tross for som jeg pleier å si den all den innsatsen som er i dette feltet, altså i fra myndighetenes side. Det er noen som sier disse med noen som regner på hvor mye det koster. Og ha, ikke sant? Blant annet da de driver mye med ingenting, men regnestykket på hvor mye det koster av holde og overgrep i familiene. De sier jo at for noen av disse små kommunene så er det jo flere pålegg og veiledere og regler og instruksjoner enn det er innbyggere i kommunen, så det er jo mye å holde styr på, men til tross for alt dette så er vi liksom. Så er det jo barn som går under radaren, altså. Vi får jo sånn alt fra anekdotiske til ordentlige rapporter om at mange barn. Blir ikke spurt, får ikke den hjelpen som de burde hatt, og det er jo verre mine øyne enn at noen

foreldre kanskje må gjennom noen litt vanskelig samtaler i barnehagen hvor de blir spurt om spørsmål som de synes er ubehagelig å svare på hvis det viser seg at det ikke er noen ting, så så jeg blir mer mest opptatt av det, men men men vi må jo også gjerne øve det, altså. Det er jo det vi tenker med å snakke med barn er jo nettopp. At, man må gjerne øve litt da sånn at man blir flinkere til å spørre seg selv i alle de spørsmålene som du lurer på nå, er det en veldig ledende måte, vil vi kanskje få mye motstand av det vil jeg plante noen, ikke sant? Må vi veldig gjerne snakke med hverandre om det og øve litt på. Hvordan kan man stille helt åpne spørsmål som som ikke vil lede en dit da?

Jeg tenker på det å være utsatt for vold og og overgrep i nære relasjoner er. Hvordan er de barna som opplever vold mellom foreldre som er vitne til vold? Mellom foreldre er de også en del av av dette tallet? Altså det å være vitne til til vold.

De er absolutt en del av dette tallet for for forskningen og på en måte den klinikken da eller de som liksom jobber med barn som som har levd med vold som vi sier. Det kommer jo akkurat uttrykket fra. De skiller ikke mellom det å være vitne til. På å bli utsatt for færre barn blir direkte utsatt for enn enn det er barn som lever med, altså hvor de ser at de voksne utsetter hverandre forbehold eller og alt det som det henger sammen med. Ikke sant? For det jeg pleier å si litt kvikt at i alle disse 35 årene så har ikke jeg sett en eneste blåveis, for jeg er jo ikke der når det skjer. Men jeg ser alle konsekvensene av det og alt det og sånn er det jo mye for barn også at de. Lever med muligheten for vold er jo det som er liksom skaden om de ikke akkurat blir direkte utsatt for noe, så er det redselen for at det skal skje det den gjør med den voksne og den der hele sånn følelsen av å leve i dette hele tiden. Muligheten for vold er jo der hele tiden. Hvis du er liten og ikke er den som setter det i gang eller blir utsatt for det, så har du jo ingen annen mulighet for å kontrollere det. Så du må jo bare tenke at det kan skje når som helst, og det er en stor belastning.

Er det mange som? Som er det mange barn som setter ord på rein frykt, liksom at de lever under fryktregimet.

Ikke så tydelig fordi at det er ofte nettopp den der tilpasningen som barn gjør barn tilpasser seg jo de forholdene de blir tilbudt for å si det sånn den oppveksten de har. Det vet vi jo alle sammen at vi har tilpasset oss de forholdene vi har levd under, og sånn er det også med så. På en måte ekstreme grove ting som vi tenker at vold er da at det blir jo en hverdag og en vanlighet sånn at de jobber jo med å omsette denne frykten enten til handling eller skyve den vekk eller skyve de vonde følelsene vekk eller finner måter å håndtere det på, driver sitt eget sikkerhetsarbeid, holde på, er akkurat passe pass på å ikke legge sten til byrden, følge med på foreldrene, vaksomme barn forteller jo ikke sant. De kan si sånne ting som at jeg kjente den jeg tok i døren når jeg kommer hjem fra skolen. Om dette var en kveld hvor det blir volden, så det sier noe om et sanseapparat som er liksom i helspenn, da hele kroppen bruker energi på det. Og hvis man tenker som vi lærte på skolen, at summen av energi er konstant, så er det mindre til andre ting

mindre til lek utfoldelse, drømmer, kjenne egne følelser, gjøre lekser, delta i vennefellesskap altså alt blir jo mindre går på bekostning av veldig mange ting, men at det ikke oppleves som. Det er en redsel, liksom jeg var veldig redd, så de ble omskrevet til noe annet for å kunne klare å leve med det rett og slett.

Når dere jobber i r. v. t. s. er dere ute hva? Hvordan er din arbeidsdag er du? Er du ute på skoler? Er du hvordan jobber du ane?

Jobber jo mye opp. Jeg er hjemme og prøver å utvikle ting som snakker med barn, men så er vi jo ute. Vi er jo virkelig, sier sånn. Vi er en tjeneste for tjenestene, så tjenestene er jo på en måte våre brukere da eller våre klienter. Så vi er der ute og og foreleser og hjelper til og veileder og gir kompetanse og jobber mye med det som heter implementeringsstøtte, altså det. Og det er jo det å hjelpe til å få det til å bli gode rutiner, at dette blir sånn som vi jobber, at alle som jobber et sted kan snakke med barn. Til å være, ikke sant? Kan ta den samtalen det er å implementere snakke med barn og kunnskap om vold og overgrep, sånn at det tar tid. Det er jo ikke gjort på en eller annen liten forelesning, så vi prøver å litt sånn å vri vår virksomhet i de årene jeg jobbet her fra å holde sånne store forelesninger som også kan være gøy og interessant å gi ny kunnskap, men men til å delta sammen med tjenesten eller gjerne hele kommuner. Om hvordan de kan få vold og overgrep og kompetanse om vold og overgrep til å bli en del av det alle kan i kommunen, og at alle har rutiner og planer, ikke minst bli mer og mer opptatt av planer og systematikk og planmessighet. Det å ha kunne, hva skal vi gjøre når noe skjer? Hvilke plikter har vi? Hvor ligger den planen som sier hva du skal gjøre når ole sier denne gulroten ligner på pappa sin tid? Da kan det være lurt å ha en plan som ligger et eller annet sted i barnehagen som sier noe om, hva gjør vi nå og på alle ledd så bør man ha det, så det er liksom sånn vi jobber på ulike alle det og vi vi har jo alle er våre klienter, altså. Vi har alt fra barnehage til politi til spesialiserte tjenester og spesialisthelsetjenesten og sykehusene.

Så det er rett og slett. Vi jobber både på systemnivå og og vi jobber i prosess med holdninger. Rett og slett, det er det jeg hører nå ja.

Ja det er jo en holdningssak om du tenker at jeg er en som skal ta den samtalen. Jeg er en som kan noe om vold og overgrep. Jeg er en som tør å ta den samtalen. Dette er mitt område og mitt ansvarsområde. Da bidrar man jo til å. Jeg tenker at den, kanskje den aller farligste konsekvensen eller den verste konsekvensen med å vold og overgrep, er at det er så tabuisert. Det er så voldsomt at det er ikke til å snakke om. Som gjør at vi snakker på en måte øredøvende mye om det jeg pleier å si. Det er synlig og usynlig på samme tid. Det er jo veldig synlig vold og overgrep vi har mens vi sitter her er opp til flere rettssaker som preger nyhetsbildet eller saker som preger nyhetsbildet som dreier seg om vold og overgrep i nære relasjoner, og de viser jo også at, men de viser jo også de sakene at det er jo mye den tabuseringen at folk lukker øynene for ikke liksom ta fram den kunnskapen de de egentlig har. Og si ifra til hverandre om hva det er som skjer.

Vi håper at det skal liksom gå over at det skal bare være bare være denne ene gangen, eller.

Ja vi håper det og det er jo liksom du tenker hvordan kan folk ha gjort det og når de ser tilbake så lurer de jo ofte på det selv. Men så de mekanismene er så sterke. Jeg tror vi må tørre å erkjenne det at den. Også et sitat som jeg liker veldig godt som sier hvor en erfaren kliniker som hadde jobbet med vold lenge som sa at det å lene seg frem i møte med vold og overgrep er å overstyre sin natur, og det krever ganske mye, og det synes jeg er så fint sagt fordi at det er rett og slett. Det er veldig naturlig å tenke at dette vil jeg ikke inn i. Her er det konflikt og kanskje fare og ubehag, og dette får noen andre ta og at alle mulige slags avverge som kan komme av det. Det er vel naturlig å tenke sånn. Ja, så må vi tenke det, så vi må erkjenne det også. Tenker neste øyeblikk? Nei, sånn skal det ikke være her. Her skal vi ta tak i det.

Fordi det tenker jeg med det. Du sier noe med at dette orker jeg ikke å gå inn i, for det er jo det er jo fra fra tankene er sådd og det begynner å tenke at nå. Her er det et eller annet til å gjøre noe. Det er jo et langt strekk, men så så er det jo kjempe langt lerret å bleike og skulle melde noen eller skulle melde en en bekymring da. Så da må man jo regne med at man må inn i både rettssaker og det ene med det andre.

Det kan være det er ikke så mange saker som kommer helt dit, men det kan være at du må snakke med noen, og det har man jo en plikt til. Men vi har jo plikter i forhold til dette. Du har en meldeplikt. Vi har en avvergeplikt alt dette kan du lære hvis du går inn på noe som heter plikt dot n. o. som n. k. v. t. s. har laget som er en kjempe flott nettside som prøver å oppklare alt dette, for det er litt komplisert og mange synes at det er litt komplisert. Dette med liksom skille mellom. Meldeplikt og opplysningsplikt og avvergeplikt og taushetsplikt. Så det er et stort tema, men der er det også veldig mye hjelp å få og veldig mye muligheter til å oppklare det i den enkelte tjeneste, sånn at vi har jo plikter som gjør at vi er nødt til å bidra inn i dette og si ifra om det.

Vi ser men også tenker jeg det redde liv. Det kan det det redde liv.

Redde liv sånn at det er jo vi ser jo veldig. Vi vet veldig mye om omkostningene. Det er ved ikke å gjøre noe og har jo alt for mange historier om barn og unge som har det vanskelig, får veldig vanskelig liv og har det vanskelig hele livet fordi at det mange så men ikke hjalp når jeg jobbet der i barneverntjenesten da på i forrige århundre, så ringte vi jo ofte tilbake. Når folk kom som ungdom, og da hadde de fått store atferdsvansker, og da ble det reagert. Da kom hjelperapparatet og så var det jo det. Og den karrieren hadde jo også vart veldig lenge, og da ringte jo ofte tilbake, så ringte vi til skolen og til så ringte vi så langt tilbake som til barnehagen for å høre. Husker dere Petter på en måte? Nå er han her hos oss, og hva kan dere fortelle om han og den aller vanligste responsen av de som tok telefonen da som vi var en eller annen variant av å han ja? Og det er så sørgelig veldig trist, for det betyr at det kan jo være at de hadde prøvd å gjøre noe at de

hadde spurt. Det vet vi ikke alt om. Men jeg tenker at de hadde sett det alle sammen, og sånn er det jo at det er lett å gå tilbake, ikke sant? Da ser du det jo, og det betyr jo ikke at vi skal tenke alle de vi ser i barnehagen, liksom, vi vet ikke det. Vi klarer ikke å se den veien, liksom å spå fremover for mye kan skje, men det er jo så trist å tenke på at alle disse voksne tenkte å han ja. De har lagt merke til noe som var uvanlig, sånn at de husket det 10 15 år etterpå og sett en adferd eller en oppførsel. Eller sett som du sier at du gråter når mor kommer for å hente at han ikke sant. Noe har vært galt, og så har de ikke fulgt opp den nok til at de har gjort noe videre. Vi ser jo at anmeldelsene på de yngste barna til barnevern og til politiet og andre instanser de går ned. Det er færre nå enn det det pleide å være. Av en eller annen grunn, og det kan jo være noen sånne svingninger, men det er ikke noen sånn god forklaring på det, så vi har litt vei å gå her.

Jeg tenker når dere er ute eller om dere dere bruker brukerne eller de som har de som har vært barn i sånne hjem da som det enten har foregått vold eller hvor det har vært utsatt for vold selv eller andre overgrep. Bruker dere tar dere med dere? De ut til skoler barnehager? Når dere når dere har opplæring?

Vi har gjort det noen ganger, og vi er jo veldig altså. Det er jo blitt også noe som er blitt mye mer av at man har det som vi kaller for brukerstemmer fint, men at vi skal samarbeide. Det er jo pålagt også, så vi har mye samarbeid med brukerorganisasjoner, og som sagt så har vi samarbeidet med landsforeningen for barnevernsbarn i forhold til utviklingen av noen avatarene. Il snakke med barn og det er jo veldig verdifull kunnskap, for det er jo litt blir minnet på de ofte. Helt sånn alminnelige tingene. De tingene som jeg har snakket om nå. Det er ikke så spektakulært. Det er mye du må spørre en gang til. Du må ta meg med på laget er de veldig opptatt av, ikke sant? Det å ikke dette forandringsfabrikken som er en annen sånn brukerorganisasjon som sad så morsomt synes jeg eller de voksne må ikke ta ballen og løpe av gårde med den, og det ikke sant at du blir sittende igjen der som barn og ikke får lov å være med videre. De må få informasjon få bli tatt med på laget. Sånn at de har veldig mye verdifull full informasjon som vi prøver å bake inn i vårt budskap, men også ta det med inn i utvikling av prosjekter og og at den stemmen er med hele veien da.

Og jeg tror det er viktig. Jeg tror det er så viktig for å nå fram til til de som faktisk må bli bedre på dette her og snakke om det og se et menneske som faktisk ikke ble ordentlig sett. Det kan være lurt eller som ble sett, og derfor fikk det til.

Ikke sant? Det er? Det er jo også en viktig se hva det kan føre til hvis man faktisk gjør det, for vi bruker jo det. En annen vei er jo det at vi er mye der ute, men vi bruker også etter hvert mer og mer digitale virkemidler til å sånn som snakker med barn er et eksempel på da jeg tenker at det er som du sier en helt gratis tilgjengelig nettside som ligger der som bare er å sette i gang med, og så kan man ringe noen fagpersoner og be de til å hjelpe seg på det som måtte oppstå underveis. Men, men det er bare å trykke seg inn der og og få til det og at det ligger tilgjengelig for alle er jo så veldig fint, så det er jo veldig.

Store muligheter for det er viktig at også foreldre kan faktisk bruke de hvis de trenger å snakke med barnet sitt. De ser at barnet sitt sliter for å få vite hva. Hva skjer utenfor huset skulle jeg til å si det?

Går an å gå inn der og se vi har så lyst til å også prøve ut det. Jeg tenker at kanskje ungdom selv er ved en viss alder da. For det er jo litt alvorlige temaer som det kan være ubehagelig for for mindre barn. Og da bør man jo vite litt. Kanskje om de barna før man setter dem til å spille i den med litt større barn kunne være med å spille selv. Jeg hadde morsomt eksempel for en kollega hadde spilt med sin femtenåring, og da hadde den femtenåringen sagt at nå skjønner jeg at det er ganske vanskelig for voksne å snakke med barn også, så det var en litt sånn morsom bivirkning at de kan skjønne at å ja, de voksne trenger også litt hjelp. De får ikke dette så godt til vi må hjelpe hverandre til å få dette til.

Rett og slett så bra ane. Du har altså vært psykologspesialist i eller psykolog da i 35 år og du har jobbet i r. v. t. s. i 15 år som du sa, hva har du gjort med deg å jobbe med så alvorlig et så alvorlig tema i så mange år.

Første jeg må si. Jeg tenker at det er jo heldig nå som har litt avstand til det. Hva med at jeg ikke jobber klinisk? Jeg jobber jo mer jeg får lov å. Jeg er i en bedre posisjon nå, ikke sant? Mindre risiko da i det du er ute på en måte det ved å ha litt avstand til det, og at jeg får lov å hjelpe til å gjøre noe med det, ikke sant? Jeg er ikke så utsatt for det emosjonelle trøkket for det, men så jeg tenker at jeg gjør en viktig jobb ved å kunne være med på å formidle og hjelpe de som sitter der ute til å skjønne at dette er. Med et emosjonelt belastende felt å være i, og at dette kommer til å gjøre noe med deg og bli utsatt for det. Men han også går helt fint an å å ordne det. Det går helt bra hvis du får til å hvis vi får til å hjelpe hverandre der hvor vi er, men det er også helt nødvendig. Det er jo noe av det som vi vet veldig mye mer om at du kan ikke gjøre dette arbeidet uten at du gjør noe med det. Noen som sier til dere, så må tro at du kan vasse i vann uten å bli våt. Du kan ikke vasse i vold og overgrep. I en tjeneste eller være den som tør å spørre deg eller tenker den bekymringstanken uten at det gjør noe med deg og påvirker deg så det er liksom en følge av det, men men det trenger ikke å gjøre deg vondt. Hvis du på en måte får til å av reagere det eller får til å liksom dele det med noen, eller har noen beskyttelsesmekanismer da?

Du du har du jobber jo med mennesker som jobber i dette feltet og har jobba med det i mange år. Da mister de tillit til folk de som jobber mye med vold og overgrep.

Kanskje det er litt bra at du gjør det at det er på sinna spontant, men at man er litt skeptisk. Men ja, det kan nok gjøre det med en at en tenker at jeg vet hva folk er i stand til å gjøre. Så jeg er litt mere skeptisk. Det er nok en. En pris du betaler for å for å engasjere deg i dette, at du tror ikke helt på det gode i mennesket kanskje? Eller du vet at det kan være sammensatt på en måte da at det kan komme sammen med noe som

er veldig. Det er jo kanskje en av de lærdommene som er viktig å se, er at det kan være både bra og dårlig på samme tid eller vondt og godt på samme tid. Og det kan jo barn fortelle som lever med dette. At det er jo også mange av dem glade foreldrene sine og veldig gode opplevelser med dem. I tillegg til dette, som er veldig vondt og vanskelig da.

Og jeg tenker, det er vel også noe av det som gjør det vanskelig fordi at vi vi ofte dere, de som jobber med med med barnet og og kjenner foreldrene. De vet også at dette er en veldig hyggelig mann eller en hyggelig dame, og de kan liksom ikke helt se for seg at det kan være noe gærent også.

Det er jo viktig kunnskap, for det er jo sånn det står liksom ikke skrevet i panda på folk at det er folk er ikke bare slemme. De er sammensatte og det kan vise sine gode sider. I noen relasjoner, og hvis noen veldig, veldig vanskelige sider eller farlige sider med noen andre, så man må orke å se det da som person og tenke at sånn kan det være. Og det er klart det er da. Har du liksom sånn kikket inn i noe som du ikke kan la være? Eller du kan ikke gjøre det gjort at du har sett det.

Du må ta ansvar rett og slett.

Men det å jobbe med det og ta ansvar tenker jeg også. Det er en forsker som har jobbet med dette også, som faktisk også heter han. Hane ugland og hun doktorerte på dette. Hun synes hvis det var så interessant, hun sa, hvorfor er det sånn at det hjelper ikke? Spør det liksom. Når du har jobbet litt med det, så tenker du. De må jo spørre også også. Hun intervjuet spesialister, altså psykologspesialister og barnevernsspesialister, altså de som virkelig er faglært til dette og tør å spørre og så litt på den og sa at det er nettopp det der. Det er et dilemma, rett og slett fordi det koster noe å gå inn i det det er å invitere. Volde overgrep og vonde følelser og fare og frykt. Og som du sier, det er omkostningene ved å liksom. Se det du inviterer det inn i livet ditt, men er en omkostning ved å la være. Altså at du sitter litt sånn å han ja, ikke sant? Den der at du tenker på de du ikke ikke liksom skulle jeg gått litt mer der, så når man står og har en bekymring for et barn, så er det noen omkostninger ved å lukke den bekymringen uten å gå videre på den, så så man gjør seg selv også en tjeneste eller gjør noe bra for seg selv da. Hvis man som virkelig tar dette på alvor og og får til å gjøre sin del av den jobben som skal gjøres.

Veldig bra hadde du. Hadde du valgt denne retningen hvis du skulle valgt på nytt?

Ja, jeg håper jeg hadde vært tidligere ute og kanskje være litt mer, ikke sant? Skjønne hva som måtte gjøres her da sånn? Men ja, absolutt. Jeg synes det er ekstremt givende, og det er jo. Veldig det er gøy å få jobbe med noe som er så takknemlig på en måte å jobbe med, for folk blir veldig glade for å få den der. De har jo lyst til å gjøre gjøre denne jobben. Det er jo folk som er altså de som jobber i barnehager og skoler, og i alle slags kliniske tjenester med barn og ungdom og voksne for den saks skyld. De er jo folk som er genuint opptatt av folk og vil gjerne være til hjelp og synes det er veldig ubehagelig å

ikke få det til. Så det å kunne liksom hjelpe til med. Det er jo et veldig sånn takknemlig rolle å ha da.

Det er veldig bra. Jeg nå har vi snakket en del om om barnet og ungdommene som lever, enten i et volds eller et hjem med vold eller som vil bli utsatt for det selv. Men jeg tenker at hvis det er noen som lytter til oss nå, som er voldsutøvere selv, hvor kan de få hjelp?

De som gjerne vil snakke med noen, og som selv tenker at de utøver vold eller er i ferd med å gjøre noe. De kan jo ringe til sin i sin kommune, så kan de ringe de kan ta kontakt med fastlegen den. Han er faktisk førstelinje i dette, så de skal vite om alt som finnes av mulige hjelpetiltak. Men det finnes også telefoner man foretrekker jo det at de kan ringe et sted og og snakke med noen på telefon, og da kan du jo ringe til sånne chatlinjer som finnes. At, det finnes noe for de som er redde for at de begår eller er i ferd med å begå seksuelle overgrep. Der finnes det noe som heter det finnes hjelp dott n.

O.

Som er en både en chat, og hvor man kan få hjelp til å finne noen å snakke med. Det er jo alle sånne. Chatlinjer kan også hjelpe en videre. Man kan også ta kontakt med alternativ til vold som er et behandlingssted for de som utøver familievold. Det kan jo være litt mer komplisert å komme dit. Til behandling men det vil jo også være et sted hvor man kan snakke med noen og kanskje få gode råd og hjelpe til eller få hjelp til å finne fram til hva som finnes der hvor du bor da jeg vil virkelig oppmuntre folk til å prøve å ta kontakt og lete frem til noen som det går an å snakke med, og det finnes det skal finnes noe i enhver kommune? Ja.

Det er veldig bra. Jeg tenker at tar man ofte, så er det mye skam knyttet til dette her. Og man skammer seg og har skyldfølelse, og man kjenner at man vet at det man har gjort av feil, så tenker jeg at man må stole på at de som er profesjonelle hjelpere. De har respekt for deg som menneske, selv om de ikke liker det du har gjort. Det er viktig.

Absolutt og det er jo. Dette er jo folk som nettopp tenker at at dette er viktig å sette veldig ved å verdsette at det at man faktisk tør. Bare rakk opp hånden og si at jeg tror at jeg trenger hjelp til dette, så det er jo også noe vi må alminneliggjøre, og som blir flinkere til å hjelpe folk til å sette ord på sånn at man kan stoppe det nettopp denne sirkelen som vi snakker.

Om, og så er det jo for de som blir utsatt for dette her da barn og unge som bor i hjem hvor dette skjer, hvor skal de ta kontakt?

Her finnes jo alarmtelefonen for barn og unge som har nummer.

116 111.

Det kunne du så bra. Det håper jeg alle kan og det er det er. Men det er lett å finne. Man kan Google seg fram til det og det finnes ung dott n. o. og noen sider hvor barn kan

spørre spørsmål og og ta kontakt så det og de er jo veldig profesjonelle og flinke og er til stede hele tiden og kan svare på alle slags spørsmål du må ta om det.

Og for de voksne som hører på som er utsatt for vold og lovgrep, så er kan de ringe 116 0 0 6 ane Simonsen. Det har vært en glede å ha besøk av deg i studio. Det er ikke noe gledelig tema dette her, men det er ekstremt viktig at vi tør å ta ansvar at vi tør å bry oss at vi tør å spørre rett og slett.

Takk for at jeg fikk komme og snakke om det som er det som virkelig jeg var opptatt av, og jeg håper at mange går inn på snakke med barn dot n. o. og utforsker universet der og øver på å bli den trygge voksne som tør å ta den samtalen.

Møt de avatarene, det har jeg gjort, og jeg skal gjøre det igjen. Det var kjempelærvik. Takk for at du kom anne.

Takk for at jeg fikk komme.